

Iþróttamaðurinn.

Eftir

F. D. MILLET.

eyddi líka miklu. Eftir tvö ár fór eg til Lundúna og þar tapaði eg atvinnunni og tóluverðu kaupi vegna þess að maðurinn, sem eg vann hjá fór að höfuði. Á Englandi gekk mér afleitla. Þar er nóg af íþróttamönnum; næstum hver maður þar er listaður. Eg gat varla fengið nokkuð að gera í minni grein, svo eg varð að flækjast til Parísa.

Við gengum saman eina klukkustund; því þotteg byggist ekki við að hafa gagn eða skemtun af að halda kunningsskapnum við hann áfram, var samt eitthvað aðlaðandi við hið látláhus við hans og hið barnalega traust, sem hann virtist hafa á því, að eg gæti haft einhver áhrif á gæfú sína. Áður en við skildum talaði hann aftur um það, að hann myndi geta útvegad mér eitthvað að gera, en eg gaf því ekki svo mikinn gáum, að eg hirti um að leiðréttu þá skoðun hans, að eg þyrti að fá vinum. Eftir þráðið hans gaf eg honum utanáskrifre mína og reynldi sem mest eg gat að leyra því, að mér væri ekki um, að halda áfram kunningsskap, sem hlytti að verða til leiðinda.

Svo leid einn dagur og annar til, en að merni þriðja dags fylgdi dyrvörðurinn honum til herbergis míns.

"Eg er búinn að fá vinnu handa þér!" hróp að hann óðar en hann sá mig.

Hann hafði farið og fundið pólskan mann, sem hann pekti, og Pólvíðurinn pekti málara, sem ónaði eftir málverkunum í Louvre-safninu. Þessi málari hafði já mesta fjölda af pöntunum og varð feginn að fá einhvern til þess að hjálpa sér til að afgreiða þær sem fyrst. Kunninginn, íþróttamaðurinn var svo hjartanlega glæbur yfir því, að hafa fundið vinnu handa mér, að eg gat ekki fengið að mér að segja honum, að eg hefði nóg að gera strax og eg væri búinn að finna mér hentuga vinnustofu. Eg lofaði honum á málverkasafnið einhvern daginn, en eg hafði ávalt einhverja afsökur svo að eg efndi það ekki.

Við hittustum við og við í tvær eða þrjá víkurnar. Nokkrum sínum reyndi eg að fá hann til þessa að þiggja fáeina franka að láni hjá mér, því eg var hræður um, að hann líði skort, en hann vildi alls ekki þiggja það. Eg fór með honum þangað, sem hann átti heima. Húsmóðir hans, ensk kona, sem fæddi flesta íþróttamannina, sem tilheyrði hans flokki, talaði mjög móðurlega um vesalingar Mr. Nodge, eins og hún nefndi hann, og fullvissaði mig um, að hann skorti ekki neitt og skyldi ekki skorta neitt með að hann væri að nánar aftur. Eftir nokkra daga var eg búinn að fá að heyrja hjá honum alla söguna síðan hann varð íþróttamaður, sem var full af æfintýrum og erfliðileikum. Hann hafði verið eins og mik grunaði, byrjandi þegar eg hitti hann í Túrin; hann hafði já farið að heiman fyrir tvíum árum. Hann hafði verið reglugleður íþróttamaður aðeins örflá mánuði, eftir að hafa endað langt og erfitt námskeið. Hann var fæddur í Koloszvar. Það hans var kennari við háskólanum þar. Þar var ólít hann upp á góðum helmi ásamt þremur bræðrum sínum og einni systur. Hann hafði ávalt langað til að ferðast og frá blautu barnsbeini hafði hann verið hneigður fyrir íþróttir, allar íþróttasýningar hriði hug hans stórlæg. Það kom fyrir endrum og eins að umferðaflokkar íþróttamanna komu til fæðingarbæjar hans, og foreldrar rans allt fullt í fangi með að halda honum frá að strjúka með þeim. Loksins kom þangað flokkur 1873, sem var stærri og hafði betri útbúnað en nokkur annar, sem hafði sést þar áður, og hann fór burt með honum enda var hann já orðinn fullvaxinn maður. Þar sem hann hafði vanist hestum frá því hann var barn og hafði tamid sér líkamsæfingar, var hann fúselega tekinn inn í flokkini sem íþróttanomi af forstöðumanninum. Eftir að þeir höfðu ferðast um Rúmaníu og suðurhluta Austurrikis, sem varð þeim til lítil haps, fóru til Nordur-Italiu og þar rakst eg að hann.

Hann varð ávalt dapur í bragði, þegar hann mintist á esku sína, og eg héldi lengi vel að það kæmi til að því, að hann sæi eftir að hafa yfir gefið gott heimili og tekið upp þetta flakklið með öllum þess örðugleikum. En brátt komst eg að raun um, að hann hafði engan frið sökum ein-kennilegra hjátrúa, sem var næsta furðuleg, en bó ekki alveg á þess að, hafa skynsamlegan grundvöll. Eg komst smám saman að, hvernig á þessari hjátrú stæði; og skal nú skýrt frá ástreðunum.

Faðir hans var hreinn Szeklar, en þeir eru hinir upprunalegu Ungverjar, og var hann dökkur á hóruslunds eins og Hindúi; en móðir han var frá Vestur-Ungverjalandi og að öllum lískindum

af saxneskum ættum. Bræður hans þrír voru dökkir yfirlitum, eins og faðir hans; en hann og systir hans voru ljós yfirlitum. Hann var fæddur með einkennilegu rauðu merki á hægri ólinni rétt fyrir ofan herðablaðið. Þetta fæðingarmerkri var í laginu eins og grein með tveimur álmum. Faðir hans hafði fengið sár í upp-reistinni 1848, nokkrum mánuðum áður en hann, yngsti sonur hans, fæddist, og fæðingamerkið var í laginu rétt eins og örði eftir sár. Faðirinn var skoðaður mjög vel láður maður meðal Ungverja. Hann talaði hiklaust þvíku og frónsku auk latínu, sem er mális sem Ungverjar nota mikil til að hafa samband við menn af öðrum þjóðum, sem það mál kunnur. Hann gerði sér að far um það, að börn sín læru þessi mál. Fyrstu leikföng þeirra voru viðarkubbar með franska stafrofinu, og klubbarnir, sem eldri bræðurnir höfðu leikð sér að os kert af, komust að lokum í eigu yngsta bróðursins. Stafirnir á þeim voru þannig gerðir, að þeir syndu myndir af mannlíkamanum í ýmsum stellingum, og neðan við hverja mynd var vísa, sem byrði á stafnum, sem á klubbnum vor. Starurinn Y sýndi íþróttamanum hangandi á höndnum, sem voru treygðar upp og útvárt fyrir ósan höfuði á honum. Þar sem þessi stafur er ekki til í ungverskra stafrofinu nema bundinn við aðra stafi, þótti drengnum hann skritnastur. Þeir röðuðu kubbumum í alls konar stellingar ótal sinnum og Y-ir var ávalt fyrirmynd hjá þeim í röluverfingum. Kunninginn minn var snemmað uppnefnudur. Yatil af bræðrum sínum vegna þess að, fæðingamerkið á ólinni á honum var líkt Y í laginu, en "Yatil" var fyrsta orðið í frónsku visunni fyrir neðan myndina á klubnum. Þeir hélzu að Y-a-tíl væri eitt orð og gáfu yngsta bróður sínum það sem uppnefni, sem drengja er síður. Það var náttúrulegt að þessi stafur, sem hann bar á sjálum sér sem ófamáanlegt merki og hafði haft stöðugt fyrir augunum, þegar hann var barn, virtist hafa sértaka þýdingu fyrir líf hans. Hann ópp upp í þessari trú á starfinu og á öllu, sem stóð í nokru sambandi við hann, hversu fjar-skylt sem það var.

Fyrsti stórvíðurðurinn á lífi hans var það, að hann gekk í flokk með íþróttamönnum og starurinn Y var að vissu leyti orsök til þess. Hann fór að heiman áður með ófamálsinnum, sem, og hann var tuttugu og fimm ára gamall og "Y-ir" var tuttugasti og fimmstafurinn í stafrofinum á klubnum. Næsti stórvíðurðurinn á lífi hans var Túrin lotterið, og númerið á miðanum var tuttugu og fimm.

Síðasta merkið um undrakraft stafsins, sem mér hefir birst, meilti hann, "er slíseyð", sem eg varð fyrir hér." Hann lyfti upp buxnaskálmanni á haugi fæti um leid og hann sagði þetta og sýndi mér rautt örutan á kálfanum mitt á óklans og hnésins, sem var í laginu eins og Y.

Eftir að hann sagði mér frá þessari hjátrúnni, leitaði hann á fund minn oftan en hann hafði gert aður. Eg verð að játa, að eg var ekki alveg blátt áfram, þegar hann var að heimskjækja míg. Hann virtist leita til míni eins og verndarmanns og þrá nána samhygð, sem mér var ómögulegt að sýna honum. Þótt eg vissi leyndarmál hans gat eg ekki létt af honum hjátrúarfarginu. Sár hans var grójó, en hann var sami enn óstyrkur og dálítið haltur og gat ekki hryrðað aftur við íþróttasýningarnar. Hann varð bunglyndur af að brjóta heilanum um slysíð og um átrúnað sinn á undramátt stafsns Y og þegar lærknirinn sagði honum, að hann myndi aldrei framar geta stokkið hástökk, varð hann ófaklega hnugginn. Beinbrotið hafði verið mjög slæmt og brotin höfðu stungist út í gegnum skinnið. Brotið hafði gróði seint og illa og fóturinn gat aldrei orðið eins sterkur og líðugur og hann hafði verið aður. Það var því úti um feril hans sem íþróttamanns og hann kendi það þessum óheillastla.

Rétt um það leiti, sem hann var allra kvíðastýlstur, höfst strið milli Rússia og Tyrkja. Tyrkneskir útsendar voru að leita að sjálfbodaliðnum um allan vesturhluta Norðurálfunnar. Sú fregn barst þangað sem íþróttamárunum, kunningi minn átti heima, og það væri eftirsíðun eftir góðum reiðmönnum fyrir riddaráldið tyrkneska. Kunninginn minn aðréð að-gangar í tyrkneska herinn, og við fórum báðir til tyrkneska sendiherrans. Hann var tekinn í herinn eftir málamyndarskoðum og sýði sagt að koma aftur næsta dag, til þess að leggja af stað til Konstantinópol. Hann bað mig að fara með sér til brottfararstaðarins, og þar kvaddi eg hann. Þegar eg tók í hendina á honum sýndi hann mér skýrsteinið sem tyrkneski sendiherrann hafði fengið honum; það var dagsett (þóðarlit) 25. maí, og neðst á því var undirskrift með tyrkneskum stöðum, sem maður gat vel látið sér detta í hug að líktist illa gerðu.

Sökum atburða, sem gerðust rétt eftir að hann var farinn, varð það úr, að eg færi til bardagavæðisins Rússia megin þó ekki sem hermaður. Hin underlagur atvik, sem höfðu komið fyrir íþróttamanninn, grófust djúpt í meðvindum mína, en samt gleymdi eg þeim alveg eftir að eg kom

að stríðsþóðvarnar, því þar var svo margt sem truflaði mann. Eg mann ekki til þess, að eg hugsaði nokkurn tíma um hann fyrstu fimm mánuðina, sem eg var að vígvelli. Þágina eftir að Plevna fell, reið eg gegnum viggirðingarnar, sem nú voru mannlusar, til bæjarins. Hinir föltu líku þar sem þeir höfðu fallið daginn áður við finum tilkumumíku en gagnlausu útláhuapum. Að sjá dauða menn á orustuveli vefur ávalt hjá manni nýjar hugsanir bött maður sjá þá á hverju meðig, og eg virti fyrir mér stellingsarnar, sem líkin líku í, reyndi að imynda mér hvert, samband væri milli þeirra og tilfinninganna, sem hefði síðast fært sér í brjóstum lífandi manna. Að það við leilega viggirðingu, sem hafði verið brúgað saman úr vögnum, og ýmsum húsgögnum, lá fjöldi dauðra manna í einni bendu - Osman Pasha hafði látið mikinn fjölda af óþópnus fólk fylgja hernum í útláhuapum. Stellingar eins dauða mannsins vöktu eftirtekt minna undir eins. Hann hafði fallið fram á viggirðinguna að andlitið með báða handleggi útréttu fyrir óan höfuðið og það var auðseð, að hann hefði dáið á svipstundu. Myndin á stafrofskubnum, sem vinur minn hafði sagt mér, flaug með óðar í hug. Eg fókk ákafan hjartslátt um leid og eg fór að baki og leit framan i dauða manninn. Hann var tyrkneskur, um það var ekki hezt að villast.

Þetta atvik vakti upp í huga mínum endurminningar um íþróttamanninn og eg fór aftur að hugsa um hann. Eg fór og leitaði meðal þeirra, sem höfðu verið teknar, og vart fast hjá góðum eldi, og skýli yfir nöttina var lífsnaðsyn. Föt minn voru orðin gegnbaut af suðdarigningu, sem var um dagini, og snjóbleytan, sem var á örðinni, hafði smásljáast inn um stígveljum mínum og flóttafólk. Bændafjölskyldur drögust áfram með aleigu sína í einni kerru. Skotfæra-vagnar og nautahjáfardir, sem ruddust áfram innanum fólkis í áttina til náttvalarstaðar hermannanna, hleyptu óllu f. óskaplegan glundraga. Það var komið kvöld og eg var að reyna að komast gegnum þessa þvögu af mónnum, skepnum og vögnum inn til bæjarins. Kósakkí einn, sem, eins og eg, ætlaði til herbúða Gourkó yfirhershöfðingja, slóst í fór með mér. Veðrið var kalt og hráslagalegt veitrarveður; manni gat ekki liðið vel nema maður væri fast hjá góðum eldi, og skýli yfir nöttina var lífsnaðsyn. Föt minn voru orðin gegnbaut af suðdarigningu, sem var um dagini, og snjóbleytan, sem var á örðinni, hafði smásljáast inn um stígveljum mínum og flóttafólk. Þeir komast undir það að kvöldi fór að frjósa, svo að vegirnir urðu klökugir og suðdinn fransjafnóðum og hann kom niður. I hvort skifti og maður hreyfði sig var sem kuldinn kemist inn á einhvern óvarinn blett að manni. Það var ómögulegt að hreyfa sig svo í votum fótum og stíður eins og maður var, að manni gæti hlýnað. Eg brammaði áfram og teymdi bestinn; og heft handleggjunum út frá síðunum og hreyfði að eins og heft handleggjunum óttaði í svíðum alveg skýlisaðum. Nokkrir úr riddarálfuni voru meðal þeirra, og ekki jafnvælir á fáeina Ungverja; en enginn þeirar hafði nokkurn tíma heyst getið um íþróttamanninn.

Herferdin yfir Balkanskaginn var svo viðurðarík og svo full af erfliðileikum að sjálfselskan varð ólítum ólítum hvórum fyrirstarkerkjá hjá mér, og lífði vár ekki annað en látláhus baráttu til þess að geta látið sér líða berilega. Eftir að við vorum kommir yfir fóllin, fórum við soðratt fyrir yfir, að eg hafið líttina tíma til að leita að íþróttamanninum meðal hinna fáar herfanga, jafnvæl pótt og hefði haft framtakssemi til þess.

Tíminn leid og við vorum að ljúka við briggja daga orstu í grend við Filipopolis um miðjan janúar. Her Suleimans Pasha, sem var allur kominn á ringulreið, þótt hann hafði ekki verið síðastur fram á þann dag, hafði lokið við hinn síðasta sorglega þátt í viðreigninni með sinni fræklegileg vörn við rætur Rhodope-fjallanna rétt hjá Stammerkum fyrir sunnan Filipopolis. Heill mánuður í voðalegum kulta uppi á Balkanskjófnum; flóttinn gegnum snjóskaflana eftir orustuna við Taskosen; kapphlaupið við Rússana niður Maritzu dalinn, síðan skæð orusta á árakkanum, og svo seinast veggja daga návígisorstu á vinþórunum í Stanimaka. — Þetta alt var nóg til þess að fara með heilsu hvers hermanns. Hellir dagar án þess að þeir hefðu nokkuð að bora og hellar nætur án þess að geta skýlt sér fyrir ískoldum fjallastormunum; endalausar góngur og stóðugir bardagar; vistir og að sem þeir höfðu meðberið farið; skotfæralausir og viðskiptir orðnar við stórskota líði - engir mannlegir kráftar gátu þolað meira, og tyrkneski herinn dreifðist til og fór um Rhodopes fjallaskörðin. Því miður eru á Tyrklandi engar bökmentir, sem geymi, og eigin list sem heldi við líði, hreysti verjendanna.

Atburðirnir, sem skæð meðan á þessum stutta bardaga stóð eru af voðalegir til þess að frá þeim sé skýrt. Hergðunnar eiga aðeins gleymi í sig hrausta meðan, heldur urðu saklausr konur, smáður honum að bráð. Hellir sjóskylur, sem trúðu því, að það væri betur að deyja en að falla í hendur óvinanna. Þjóðust í örvtu að með hermónnum. Konur, sem láu í leyni, skutu Rússana, er þeir voru að leita í fórum þeirra, sem þeir höfðu handtekið, eftir mat, sem þeir hörðuðust umfram alt annað. Smábörn, sem foreldrar á flóttum höfðu kastað út í snjóinn, dóu af kulta og hungri, eða urðu undir herstafotum, en riddarálfun heysti yfir. Jafn tilganglaus eyðsla á lífi manna og þar átti sér stað, er hvergi í letur færð síðan hinum höflausu drápum miðaldanna línti.

Tilfinningar hvers manns, sem verður að hafa lík fyrir augunum, smásljófagast, svo að hann að lokum getur horft á þær án þess að finna til nokkurs meira en ráðaleysis að bæta úr þeim. Maður venst svo við það sem er óhjákvæmilegt að þjáningar einstaka língins hafa næsta lítil óhráði að manna. Maður er ekki að hafa veit um óhráði að heildinni. Að lokum fær ekkt að manna nemu einhverjar alveg líar hörmingar.

Eg var á leiðinni heim aftur frá Stanimaka orustuvelinum og eg var svo ánægður með sjálfinum mér yfir því, að stríði myndi bráðenda, sem var áréðanlegt úr því hér Suleimans komið til að hafa fólk, að eg gleymdi hvar og var og myndaði mér, að eg væri kominn aftur í þeiglegum herbergi míni í París. Eg vakanái upp að sagðraumnum mínum þegar eg var kominn

að járnbrautarstöðinni þar sem vegurinn frá Stanimaka liggr yfir járnbrautina, eina mflu tyrir sunnan Filippolis. Stóru timburbúðirnar þar höfðu verið notaðar sem spítala fyrir sérða

</div